

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 8367
Tarih : 14.10.2024

10/1909

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye'de Din, İnanç veya İnançsızlık Temelli Nefret Suçları İzleme çalışması kapsamında rapor yayınlandı. Rapor kapsamında Türkiye'de Ocak Aralık 2023 aralığında din, inanç veya inançsızlıkla bağlantılı 47 nefret suçu işlendiği veya olayın gerçekleştiği tespit edilmiştir. Raporda, 2023 yılında Hristiyanların 22, Yahudilerin 14, Alevilerin 7, Müslümanların 4, Ezidilerin 2 ve Ateistlerin bir kez hedef alındığı tespit edilmiştir.

Bu bağlamda, Türkiye'de din veya inanç temelli yaşanan nefret suçlarına karşı önlem alınması, sorunların tespit edilmesi, faillere yönelik cezasızlık politikalarının ortadan kaldırılması ve söz konusu söylem ve suçlara karşı gerekli hukuksal düzenlemelerin yapılması amacıyla Anayasa'nın 98. ve Meclis İktüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri uyarınca Meclis Araştırma Komisyon'un kurulması hususunda;

Gereğini arz ve teklif ederim.

Ayten KORDU
Tunceli Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye'de çok sayıda nefret suçu işlenmektedir. Ve ne yazık ki Türkiye'de nefret söylemi ile suçlarının düzenlenmesiyle ilgili sorun alanları oldukça büyüktür. Türkiye'de nefret suçları ile ilgili kapsamlı yasal düzenlemeler bulunmadığından ciddi yasal boşluklar ortaya çıkmaktadır. Nefret suçları ile ilgili kapsamlı bir yasal düzenlemenin eksikliği sistematik bir biçimde bu saldırıların devam etmesine de zemin hazırlamaktadır. Son dönemde özellikle Suriyeli mülteciler ile Kürt mevsimlik işçiler başta olmak üzere pek çok kesime yönelik saldırıların sayısında artış yaşanması da bu cezasızlık ortamının bir ürünüdür. Geçmişten bugüne 6-7 Eylül 1955 olayları, Sivas Madımak Katliamı, nefret suçlarının göze en çok çarpan örneklerindendir. 2000'li yıllarda Hrant Dink, Rahip Santoro cinayetleri, Malatya katliamı, Manisa Selendi'de Romanları'na, Kürt işçilere yapılan saldırılar, Malatya Sürgü'de Alevilere ve son olarak Kayseri'de başlayıp Türkiye'nin birçok ilinde Suriyelilere yönelik linç girişimleri nefret söyleminin nefret suçu ile bedenleştiği anlaşılmaktadır.

Türkiye'de Din, İnanç veya İnançsızlık Temelli Nefret Suçları 2023 raporunda da açıkça ortaya konduğu gibi nefret söylemi toplumsal alandaki ayrışmayı her geçen gün daha da derinleştirmektedir. Bunun sonucunda, Türkiye'de nefret söylemi ve buna bağlı olarak nefret suçları giderek daha fazla artarken özellikle medya platformlarında kimi zaman farklı etnik ve dini gruplara yönelik önyargılı, aşağılayıcı ve ayrımcı söylemlerin kullanılması zaman zaman bu kesimlerin saldırılara maruz kalmasına neden olmaktadır. Nefret söylemi ve suçları ile ilgili yeterli yasal düzenlemelerin olmayışı ve çoğu zaman cezasız bırakılması bu saldırıların sistematik bir biçimde devam etmesine zemin hazırlamaktadır.

Toplumsal barışın önündeki temel sorunlardan birini oluşturan nefret suçlarının ortadan kaldırılması için resmî ideolojin terk edilmesi ve resmî ideolojiye bağlı ceza mevzuatının değişmesi gerekmektedir. Buna bağlı olarak, etnik, cinsel yönelim, cinsiyet kimliği, dini inanç ve mezhebe yönelik ayrımcılığın ve bu gruplara yönelik nefret saldırılarının da sona ermesi için gerekli yasal düzenlemelerin yapılması gerekmektedir.

Geçmiş yılların izleme verileriyle birlikte değerlendirildiğinde, Türkiye'de yaşanan din, inanç veya inançsızlık temelli nefret suçlarıyla ilgili öne çıkan bazı bulgular aşağıda belirtilmiştir:

Din veya inanç topluluklarıyla ilişkili bazı mekânlar tekrarlayan bir şekilde hedef alınıyor.

- Mezarlık, ibadet yeri, ev veya okul gibi din veya inanç topluluklarıyla ilişkili mekânlara yönelik saldırıların en sık karşılaşılan olaylardan olduğu görülüyor.
- Bazı kişi veya gruplar sistematik tehdide veya baskıya maruz kalıyor. Özellikle Protestanların, Süryanilerin ve Ezidilerin hedefi oldukları nefret suçlarını incelediğimizde, bu olayların sistematikleştiğini ve bu grupların sürekli baskıya maruz kaldıklarını söylemek mümkün.
- 2023 yılında özellikle Protestanlara ve Yahudilere yönelik nefret suçlarında bir artış gözlemleniyor.
- 2023 yılında, okullarda antisemit sembollerin kullanıldığı iki ayrı olay yaşandı. Bu durum, kapsayıcı, çoğulcu ve ayrımcılık karşıtı bir eğitim sistemi ve müfredatına duyulan ihtiyacı bir kez daha gösteriyor.
- 2020'den beri, sırasıyla en çok hedef alınan gruplar Hristiyanlar (52), Aleviler (42) ve Yahudiler (23) oldu. Bu veriler, Türkiye tarihi boyunca birçok kez nefret suçunun hedefi olan bu gruplara karşı kemikleşmiş önyargıların ve düşmanca tutumların devam ettiğini gösteriyor.

Türkiye'de son dönemlerde nefret söylemi giderek daha çok artmakta, devletin ve iktidarın üst düzey temsilcileri dahil olmak üzere yetkililerce nefret söyleminin giderek daha çok kullanılması büyük bir endişe kaynağı olmaktadır. Ayrımcılık ve dışlanmaya en yaygın biçimde uğrayan toplumsal kesimler artarak nefret suçlarının da mağduru olmaya devam etmektedir. Tarihimizde yaşanan çok fazla olay, nefret söyleminin nefret suçuna dönüştüğü olaylardır. Özellikle son yıllarda nefret suçları endişe verici seviyelere ulaşmış, siyaset dilinde nefret söylemi yaygınlaşmıştır.

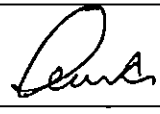
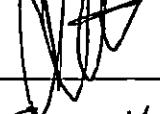
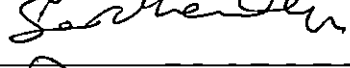
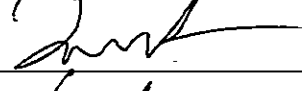
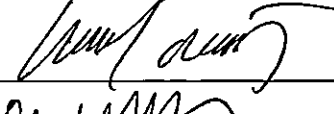
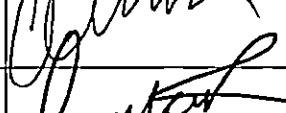
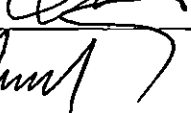
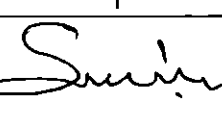
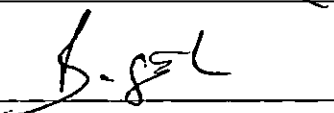
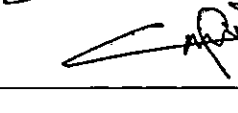
Farklı ırk, mezhep, inanç ya da yaşama biçimlerinin hedef gösterildiği kamplaştırıcı mesajlara sıkça tanık olunmuştur.

Raporun ortaya koyduğu veriler, Türkiye'de bu suçlarla mücadelenin bütünlüklü bir şekilde geliştirilmesine ihtiyaç duyulduğunu yeniden hatırlatıyor. Bu doğrultuda, öne çıkan ihtiyaçlar:

- Nefret suçlarına yönelik etkili soruşturulma yapılması;

- Din, inanç veya inançsızlık temelli nefret suçlarının kamu kurumları tarafından sistematik bir şekilde izlenip raporlanması ve ayrıştırılmış verilerin kamu ile paylaşılması;
- Zarara ilişkin etkili tazmin;
- Mağdurların desteklenmesine yönelik bütünsel bir yaklaşım;
- Sivil toplumun nefret suçu konusunda izleme ve savunuculuk çalışmaları yapması;
- Nefret suçlarıyla mücadele için çok paydaşlı çalışmalar.

Bu sorunlar doğrultusunda nefret söylemi, din veya inanç temelli nefret söylemleri ve nefret suçlarına karşı önlemlerin alınması, ayrımcılık ve nefret suçlarının nedenleri ve bunlara karşı hukuki ve demokratik mücadele konusunda gerekli çalışmaların yapılması, toplumdaki nefretin engellenmesi ve Nefret Yasası çıkarılması için ön hazırlık olması amacıyla ivedilikle bir araştırma komisyonu kurulmalıdır.

1	NEJLA DEMİR	AĞRI	
2	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
3	CEYLAN AKÇA CUPOLO	DİYARBAKIR	
4	ALİ BOZAN	MERSİN	
5	KEZBAN KONUKÇU	İSTANBUL	
6	HAKKI SARUHAN OLUÇ	ANTALYA	
7	PERİHAN KOCA	MERSİN	
8			
9	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
10	ZEYNEP ODUNCU	BATMAN	
11	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	
12	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	
13	OSMAN CENGİZ ÇANDAR	DİYARBAKIR	
14	SÜMEYYE BOZ	MUŞ	
15	ÖMER FARUK HÜLAKÜ	BİNGÖL	
16	ONUR DÜŞÜNMEZ	HAKKARİ	
17	GEORGE ASLAN	MARDİN	
18	SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP	BİTLİS	
19	BURCUGÜL ÇUBUK	İZMİR	
20	CELAL FIRAT	İSTANBUL	